

LEKSJON 9 (Versjon KBS)

JESUS OG DE TOLV

TIL LEKSJONEN

Tema for denne samlingen: De tolv apostlene

- Hellig historie
- Kjernepresentasjon

Om materialet:

- Plassering: Hyllene med hellig historie (Det nye testamentet)
- Elementer: Bilde av "Det siste måltid", symbolene til de tolv apostlene, kontrollkort
- Underlag: ikke noe underlag

BAKGRUNN

Ordet *apostel* er en oversettelse av det greske ordet *ἀπόστολος* (apostolos). Mens *apostel* hentyder til en som forkynner troen, går *disippel* på det å være elev av en religiøs leder. Tittelen *apostel* brukes om Mattias, Barnabas og Paulus. Mattias tok plassen etter Judas, men verken Barnabas eller Paulus var blant de tolv. Ordet *apostel* brukes også for å utpeke den som ledet den første kristne utsendingen til et land. For eksempel blir Patrick kalt "Irlands apostel", Augustin av Canterbury kalles "Englands apostel" og Hans Egede "Grønlands apostel". Teknisk sett var altså de tolv disipler inntil de selv begynte å proklamere troen. Fra da av var de apostler.

Fire steder i nytestamentet finner vi fortegnelser over apostlene, i Matt. 10: 2 – 4; Mark. 3: 16 – 19; Luk. 6: 14 – 16 og Ap. gj. 1: 13. Navnene på de tolv er imidlertid innbyrdes motstridende i de fire listene. Det fins flere lærde forklaringer på dette historiske problemet, men vi har en pedagogisk hensikt, nemlig å presentere gruppen som "De tolv", en fast gruppe med sine bestemte navn.

Listen vi bruker, baserer seg på de tradisjonelle navnene på de tolv apostlene med de tilhørende tradisjonelle symbolene:

Andreas	Hvitt X-kors på blå bakgrunn
Bartolomeus	Tre kniver
Jakob, sønn av Sebedeus	Tre kamskjell og ofte et sverd
Jakob den yngre, sønn av Alfeus	Sag
Johannes	Beger og slange
Judas Taddeus	Seilbåt
Matteus	Tre pengesekker
Filip	Kors med to brød
Tomas	Fastvinkel (snekkervinkel) og spyd
Simon Peter	Opp-ned kors og kryssede nøkler
Simon, seloten	Bok og fisk
Mattias	Sverd og bok

Judas, som var den tolvte apostelen, trakk seg fra gruppen i og med sitt forræderi og selvmord. Det tolvte skjoldet er for Mattias, som erstattet Judas etter Jesu himmelfart. Symbolet hans er et sverd og en bok.

MERKNADER TIL MATERIELLET

Materiellet til denne presentasjonen er å finne på øverste hylle i reolen med hellig historie. Bak avdelingen for Det nye testamentet står en reproduksjon av Da Vincis "Det siste måltid" opp mot veggen. Foran bildet er et brett og på brettet en kurv med de tolv små apostelsymbolene og kontrollkort.

Reproduksjonen av Nattverden kan monteres på foamcore. Situasjonen som Da Vinci beskriver med bildet, er disiplenes reaksjon når Jesus har sagt: "En av dere skal forråde meg". Kristus vender den ene håndflaten ned, som for å si: "Hvis det er mulig, så la denne kalk gå meg forbi". Den andre håndflaten er vendt opp, som for å si: "La ikke min vilje skje, men din".

(Noen historiske detaljer ved maleriet, som det kanskje kan være aktuelt å diskutere med større barn:

- Klærne som folkene har på seg, ser ut som slike som ble brukt på kunstnerens egen tid. De er fra sent på fjortenhundretallet, norditalienske og velstående. Bildet er malt omtrent på den tiden da Columbus oppdaget Amerika.
- De ser ut som noen som kunne ønske å kjøpe et maleri av Da Vinci.
- Et viktigere kulturelt trekk er hvordan antisemittisme kommer til uttrykk i maleriet. Den eneste personen som ser "jødisk" ut, med mørkt, krøllete hår, er Judas. Barnas eventuelle jødiske venner ser antakelig ikke slik ut. Da Vinci har malt en figur som var representativ i hans tid, en stereotyp.)

Når du forteller historien, plasserer du hvert enkelt symbol over hodet til den apostelen det tilhører. Et kontrollkort viser navnene på apostlene på bildet. På andre kort kan du ha bilder av skjoldene sammen med de tilhørende navnene.

SÆRSKILTE MERKNADER

Tips til fortellingen:

Når du forteller, kan du godt forandre rekkefølgen på presentasjonen av de tolv i forhold til den som er foreslått her. Du kan ta dem som du best husker historiene og symbolene til, først, og håpe at du vil huske de andre etter hvert! Denne leksjonen holder seg til de fire gruppene med tre apostler i hver, slik bildet til Da Vinci foreslår.

Andre måter å gruppere på, kan være:

- To brødrepar: Peter og Andreas, Jakob og Johannes (Sebedeussønnene)
- Den indre sirkel, til stede ved Kristi forklarelse: Peter, Jakob og Johannes
- Ett sett venner: Filip og Bartolomeus
- De som ble kalt direkte av Jesus: Filip og Matteus (kun i Johannesevangeliet. I de andre var flere kalt direkte: Andras og Peter, Johannes og Jakob)
- Den eneste som døde en naturlig død: Johannes

	DETTE GJØR DU	DETTE SIER DU
1	Når barna er klar, henter du bildet og brettet med materiell til ringen. Sett brettet ved siden av deg. Legg bildet foran deg, rett vei for barna. Mens du forteller, kan du gjerne la bildet stå lent mot knærne dine, slik at barna lettere kan se.	Se godt etter hvor jeg går, så dere kan finne igjen denne fortellingen seinere.
2	La hånda gli over bildet når du nevner de tolv.	Da Jesus var på vei til Jerusalem for siste gang, var han sammen med de tolv spesielle vennene sine. I dag kaller vi dem de tolv apostlene.
3	Pek på noe av brødet og vinen på bildet når du snakker om det.	Torsdagen i den siste uka kom de sammen i et rom i annen etasje i et hus for å spise sammen for siste gang. Da var det Jesus fortalte dem at han alltid ville være sammen med dem – og med oss – når vi deler det hellige brødet og vinen. Men like før han delte ut det hellige brødet og vinen til dem, hendte det noe.
4	Pek på Jesus.	Jesus sa: "En av dere som sitter her ved bordet, kommer til å forråde meg."
5	La hånda gli over apostlene igjen.	Alle apostlene ble sjokkert og bedrøvet og sinte. De ropte: "Er det meg?" "Hvem er det du mener?" Det er dette vi ser på dette bildet.
6	Pek på Judas.	Og litt seinere forrødte Judas Jesus. Han viste øverstprestens soldater hvem Jesus var, den natten i Getsemanehagen.
7	Ta skjoldene ut av esken og legg dem ut i tilfeldig rekkefølge ovenfor bildekanten.	Dette er symbolene til apostlene. Hver av dem har et spesielt tegn som gjør at vi kan kjenne dem igjen og huske historiene deres.
8	Sirkle inn hver av gruppene med fingeren.	I midten er Jesus. Apostlene sitter i grupper på tre på begge sider. Nå skal vi se hvem som er her.
9	Pek på Johannes. Når bildet er vendt mot barna, sitter han nærmest Jesus på høyre side, sett fra deg.	Her er Johannes. Det er antakelig han som ble kalt "den disippelen som Jesus elsket". Johannes fikk høre om Jesus mens han var hos døperen Johannes. Han fortalte det til broren sin, Jakob, med det samme, og så begynte de å være med Jesus, begge to. Begge brødrene var fiskere, og faren deres het Sebedeus. Vi tror at det er Johannes som har skrevet den fortellingen om Jesus som vi kaller Johannesevangeliet.
10	Flytt skjoldet til Johannes ned fra rekken med skjold, og plasser det like over hodet hans.	Dette er Johannes sitt symbol. Det er et beger og en slange på skjoldet hans. Det minner oss om at noen en gang prøvde å ha gift i begeret hans, men så kom det en slange og drakk det. Slangen døde slik at

		<p>livet til Johannes ble reddet. Det sies at Johannes var den eneste apostelen som ikke ble drept. Han døde på en øy som en gammel mann, mett av dager.</p>
11	<p>Len deg tilbake og ta en liten pause hver gang du skal begynne med en ny apostel. Nå peker du på Peter. Han er ved siden av Johannes, to plasser til høyre for Jesus, sett fra deg, og han sitter bak Judas.</p>	<p>Dette er Peter. Han lener seg mot Jesus, bak Judas. Peter ble ofte sint. Han ser sint ut nå også, men etter hvert som årene gikk, ble han fredeligere. Peter fikk høre om Jesus fra sin bror, Andreas, som var sammen med døperen Johannes. Han sitter ved siden av broren sin, men samtidig lener han seg mot Johannes. De ligner på hverandre, de to brødrene.</p>
12	<p>Flytt skjoldet til Peter ned fra rekken med skjold, og legg det over hodet hans.</p>	<p>Tegnet for Peter er to nøkler i kryss og et kors som står opp ned. En gang sa Jesus til Peter: "Du er klippen som jeg vil bygge kirken på." Så sa han at han ville gi Peter nøklene til himmelriket. Da Peter ble gammel, dro han for å være sammen med de kristne som bodde i Roma. Den gangen var det forbudt ved lov å være kristen, og soldatene tok ham til fange. Da de skulle til å korsfeste ham, slik som Jesus, ba Peter om at de skulle snu ham opp ned. Han sa han ikke fortjente å dø på samme måte som herren hans. Soldatene gjorde slik han ba dem, og gamle Peter døde på et kors, han også, men opp ned.</p>
13	<p>Pek på Judas. Han er tre plasser til høyre for Jesus, sett fra deg, og sitter foran Peter.</p>	<p>Judas er den som vendte seg mot Jesus. Ser dere at han holder en pengepose? "Det var han som hadde pengekassen, og han pleide å ta av det som ble lagt i den." (Joh 12,6b Joh 13,29)</p>
14	<p>Lat som om du skal flytte et skjold for Judas ned og sette det over hodet hans. Men du har ikke noe, for det fins ikke noe symbol for Judas.</p>	<p>Noen ganger er tegnet for Judas et skjold som er helt svart. Andre ganger er det bilde av de tretti sølvpengene eller et tau på det. Det var betalingen han fikk for at han skulle vise soldatene hvem Jesus var, når de kom for å arrestere ham i Getsemanehagen. Jeg lurer på om det er helt sant. Jeg lurer på om Jesus tilga ham.</p>
15	<p>Flytt skjoldet til Mattias ned fra rekken av skjold, og legg det over hodet til Judas.</p>	<p>Dette er tegnet for Mattias. Han fikk plassen etter Judas som en av de tolv.</p>
16	<p>Trekk en tenkt sirkel rundt den neste gruppen med tre menn, de som sitter nærmest Jesus på den andre siden.</p>	<p>På den andre siden av Jesus sitter Tomas, Jakob og Filip.</p>
17		<p>Dette er Tomas. han lener seg bak Jakob, slik at vi ser ansiktet hans nærmest Jesus, selv om det i virkeligheten er Jakob som sitter</p>

		nærmest. Tomas var den som alltid stilte de vanskelige spørsmålene. noen ganger blir han kalt "Tvileren Tomas".
18	Ta skjoldet til Tomas og plasser det rett over hodet hans.	Tegnet hans er et spyd og en tømmermannsvinkel, slik som bygningsmennene bruker for å lage rette hjørner. Tomas dro til India for å fortelle folk om Jesus, så han var den som begynte å bygge kirken i den delen av verden. han ble drept i India fordi han gjorde dette.
19	Pek på Jakob. Han sitter foran Tomas, til venstre for Jesus. Vis hvordan han virkelig sitter nærmest Jesus, selv om ansiktet til Tomas er nærmere Jesus.	<p>Dette er Jakob. Han sitter faktisk ved siden av Jesus. Han og broren Johannes sitter nærmest Jesus på hver sin side. Begge brødrene var fiskere, slik som Peter og Andreas. De arbeidet sammen med faren sin, som het Sebedeus.</p> <p>Jakob hadde hørt om Jesus fra sin bror, Johannes, og Johannes hadde hørt om ham mens han var disippel hos Johannes, døperen. Sammen med Peter utgjorde disse to brødrene en indre sirkel innenfor gruppen av de tolv. De var Jesu nærmeste venner. Disse tre var til stede da Jesus ba på fjellet, og da han ba i hagen, men der i hagen sovnet de tre ganger.</p>
20	Legg Jakob sitt skjold rett over hodet hans.	Symbolet for Jakob er tre skjell. Han var den første apostelen som mistet livet. Kong Herodes Agrippa sørget for å få ham drept. Derfor er det noen ganger et sverd på skjoldet hans også.
21	Pek på Filip. Han sitter tre plasser til venstre for Jesus, slik du ser bildet. Vis hvordan Filip lener seg mot Jesus.	Den neste er Filip. Han var der da Jesus mettet 5.000 mennesker. De var virkelig sultne etter å høre sannheten om livet, og Jesus fortalte dem. Sannheten er at menneskene trenger hverandre, og de trenger å elske hverandre. Jesus delte litt brød og fisk med hele denne store folkemengden, for å vise dette på en slik måte at de kunne forstå det og likevel fortsette å tenke på det. Det var slik Jesus var.
22	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Filip.	På tegnet hans ser vi to brød. Det skal minne om den dagen da alle disse menneskene fikk livets brød.
23	Nå går du til den andre enden, som for deg er høyre side av bordet, når barna ser bildet den rette veien. Med fingeren sirkler du inn de tre disiplene som sitter der.	Nå går vi tilbake til den andre siden, helt til enden av bordet. Her sitter tre andre i en gruppe. Det er Andreas, Jakob den yngre og Bartolomeus.
24	Pek på Andreas. Han sitter fire plasser til høyre for Jesus, sett fra fortellerens synspunkt.	Dette er Andreas. Vi har allerede hørt at han er broren til Peter. Han sitter jo ved siden av Peter, også. Andreas var en av

		disiplene til døperen Johannes, men da Johannes viste ham Jesus, gikk han for å hente broren sin, Peter, og så fulgte de begge med Jesus. Både Andreas og Peter var fiskere.
25	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Andreas.	For lenge siden, likte folk i Skottland Andreas så godt at han ble deres skytsheilgen. Det skotske flagget er et kors formet som X med blå bakgrunn. Andreas døde på et kors formet som dette.
26	Pek på Jakob den yngre. Han sitter fem plasser til høyre for Jesus, sett fra fortellerens synspunkt.	Her er Jakob den yngre. Han ble kalt "den yngre" fordi han var yngre enn Jakob, bror til Johannes, eller fordi Jakob "den eldre" ble kalt først.
27	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Jakob den yngre.	Tegnet til Jakob den yngre viser en sag. Han ble drept av en sag fordi han fortalte om Jesus. Konger likte ikke å høre om å følge kongen Jesus, selv om Jesus var en annerledes konge.
28	Pek på Bartolomeus. Han sitter lengst til høyre ved bordet sett fra fortellerens synspunkt.	Dette er Bartolomeus, helt ytterst. Navnet hans betyr "sønn av Tolomeus". Filip fortalte ham om Jesus etter at Jesus hadde kalt Filip
29	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Bartolomeus.	Dette er tegnet til Bartolomeus. Han reiste til India og Armenia og fortalte om Jesus, men ble drept med kniver av folk som ikke forsto.
30	Nå går du til den andre enden, som for deg er venstre side av bordet når barna ser bildet den rette veien. Med fingeren sirkler du inn de tre disiplene som sitter der.	Her på denne enden av bordet er de tre siste apostlene. Det er Matteus, Judas Taddeus og Simon, seloten.
31	Pek på Matteus. Han står til venstre for Filip, fire plasser til venstre for Jesus sett fra fortellerens synspunkt.	Dette er Matteus. Han var en tollar fra Kapernaum inntil Jesus kalte ham. Matteus fulgte etter Jesus, og den første boka om Jesus i Bibelen er Matteus sitt evangelium.
32	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Matteus.	Her er tegnet for Matteus. Det har tre pengesekker, for å minne oss om at han var en foraktet skatteinnkrever for romerne før Jesus kalte ham og han fikk fred..
33	Pek på Judas Taddeus. Han står til venstre for Matteus, fem plasser til venstre for Jesus sett fra fortellerens synspunkt.	Dette er Judas Taddeus. Vi bruker Taddeus, og ikke bare Judas fordi han ikke er den Judas som forrødte Jesus. Den nest siste boka i Det nye testamentet er et brev som Taddeus kan ha skrevet.
34	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Judas Taddeus.	Taddeus sitt tegn er et seilskip. Det er fordi han reiste over havet for å fortelle folk i andre land om Jesus.
35	Pek på Simon. Han står lengst til venstre ved bordet sett fra fortellerens	Dette er Simon. Han var en ivrig kjemper for sitt folk og kalles derfor "seloten".

	synspunkt.	
36	Flytt skjoldet ned så det står rett over hodet til Simon.	Tegnet for Simon er en fisk. Han var jo en av de fiskerne som ble kalt til å fiske menneske for å vise dem sannheten om livet. Boka symboliserer Bibelen. Den handler om denne sannheten fordi den forteller fortellingen om Jesus.
37	Len deg tilbake og ta en lit lengre pause enn da du begynte med en ny apostel.	
38	La hånda gli over alle apostlene, og pek så på skjoldet som står over hvert hode.	Disse er de tolv apostlene og dette er symbolene deres. Nå lurar jeg på hvilken av de tolv likte du best? Jeg lurar på hvem var den viktigste? Jeg lurar på hvem er mest lik deg? Er du noe sted i denne fortellingen? Jeg lurar på om det er noen av de tolv vi kan ta vekk, og likevel ha hele den historien vi trenger?
38	Når undringen er over, legger du alt materiell på plass og hjelper barna å bestemme hva de ønsker å arbeide med.	